

LEERDIVERSITEIT

Milan Kotik, AISIS

Rationale

De filosofie van onze democratie is gebaseerd op de vrijheid en autonomie van individuen, de optimalisering van individuele talenten en mogelijkheden en hoe deze kunnen ingezet worden in de samenleving. Door de snelle evolutie van computers, informatica en communicatie wordt het meer en meer mogelijk om diensten en producten aan te passen aan individuele noden om op die manier de leefomstandigheden aan te passen aan individuele noden, wensen en interesses. In lijn met deze evolutie zijn geïndividualiseerde leerprocessen, relevant voor elke lerende, een belangrijke eigenschap van onderwijs. Maar in realiteit is gewoon onderwijs vaak nog steeds gebaseerd op een 'one size fits all'.

- *Leergroepen zijn vaak ingedeeld per geboortjaar, ondanks de psychologische bevinding dat leerlingen van een andere leeftijd potentieel bieden om elkaar te beïnvloeden door het leren van leeftijdsgenoten.*
- *Tijdsschema's zijn vaak georganiseerd in lessen gebaseerd op een weekprogramma. Leerlingen kunnen niet beïnvloed worden wat ze waar leren, hoewel leerkrachten hun best doen om de leerlingen te motiveren en mee te geven waarom de inhoud belangrijk is.*
- *Leerlingen spenderen vaak dezelfde tijd om hetzelfde onderwerp, dezelfde vaardigheid,... te leren ondanks verschillende talenten en interesses.*
- *De informele ervaring en achtergrond en de persoonlijke vaardigheden van leerlingen worden niet altijd in rekening gebracht.*
- *De beoordeling van wat geleerd is is vaak niet afgestemd op de individuele leerlingen.*

Als we deze kenmerken in acht nemen, wordt het duidelijk dat we aan een algemene gedachtenverandering moeten werken, in de eerste plaats door politici en het leiderschap in scholen opdat leerkrachten de

mogelijkheid krijgen om in veranderende en overkoepelende ideeën van opleiding te kunnen werken. Dit alles zonder de inspanningen die in deze richting zijn gemaakt uit het oog te verliezen. In het UN CRPD (United Nations Convention for the Rights of Persons with Disabilities) is een van de vermeldde principes het concept van universeel design (UD) en behoorlijke accommodatie (RA). UD en RA zijn zeer sterk met elkaar verbonden. We verlengen dit concept naar leerdiversiteit in het algemeen. Universeel design is gebaseerd op volgende principes: toegankelijkheid, individuele aanpassingen zijn een voordeel voor iedereen en een curriculum en leeromgeving die uitgaat van diversiteit dat uitgaat van diversiteit in plaats van retrofitting. Soms is een redelijke accommodatie noodzakelijk, maar kan die niet bekomen worden voor iedereen bijvoorbeeld Braille.

LEREN IN VERSCHIEDENHEID

We definiëren deze diversiteitsvelden als de condities die het leren van ieder individu ondersteunen in zijn / haar noden, ervaringen, talenten, interesses, culturele en sociale achtergronden, taalvaardigheden, motivaties en leerstijlen.

Deze condities bevatten de volgende aspecten:

- **Het ontwerp van de leeromgeving en het curriculum** (school, klas, bibliotheek) inclusief het materiaal, hulp van leerkrachten, verbondenheid, ...
  - Is de leeromgeving volledig toegankelijk voor iedereen? Zijn er leer barrières?
  - Voldoet de leeromgeving aan individuele leernoden, stijlen?
  - Is de leeromgeving uitgerust met werkinstrumenten, hulp, bronnen, ondersteuning?
- **De organisatie van leren** (inclusief het curriculum)
  - Heeft de organisatie een flexibel uurrooster?
  - Zijn de leergroepen flexibel?
  - Kunnen de leerlingen kiezen hoe en met wie ze kunnen leren?
  - Kunnen leerlingen kiezen wat ze leren?
- **De leermethodieken – didactiek**
  - Is de leer- en onderwijsmethodiek toegankelijk en effectief voor iedere leerling?

- Nemen de leerkrachten de verschillende noden van leerlingen in overweging? Ken de leerkracht de noden van de leerlingen?
- Vertrekt de leerkracht vanuit de diversiteit in de klas?
- Zijn er methodes van (zelf)reflectie en beoordeling van leeftijdgenoten?
- **De cultuur van relaties** (de rol van de leerkracht, het niveau van autonomie van leerlingen,...)
  - Welke rol speelt de leerkracht in het leerproces?
  - Wie is er verantwoordelijk voor het leren van de leerlingen? Heeft de leerling medezeggenschap over zijn leren?

In deze introductie verwijzen we naar de principes van (universal Design for Learning (@CAST)). Dit concept voorziet in opties van vertegenwoordiging, actie & uitdrukking en inzetbaarheid.